

Sakens gang

Saksnummer	Møtedato	Utvalg
		Formannskap
		Kommunestyre

Høringsuttalelse - Endringer i domstolstruktur

Rådmannens innstilling

Leirfjord kommune er opptatt av at domstolene skal være desentralisert og at alle brukere skal få sine saker behandlet på det rettsstedet som de geografisk tilhører.

Leirfjord kommunestyre anbefaler å gjeninnføre strukturen for domstolene før domstolsreformen av 2021 for å ivareta borgernes rettssikkerhet og sikre selvstendige domstoler med stedlig ledelse. Dette innebærer at Alstahaug Tingrett reetableres og med stedlig sorenskriver.

I prosessen med reetablering av domstolstrukturen må det tilrettelegges for praktisk og lovmessig økt samarbeid mellom tingrettene. Dette for å utnytte både kapasitet, ressurser og kompetanse på en best mulig måte.

Andelen faste tingrettsdommerstillinger bør økes ved å omgjøre dommerfullmektigstillinger til faste stillinger.

Vedtaket fattes etter §11-8 i kommuneloven på grunn av tidsfrist for høring.

Saksutredning

Bakgrunn

Det vises til høringsbrev fra Justis- og beredskapsdepartementet datert 26.01.2022 og med høringsfrist 26.04.2022. I tråd med Hurdalsplattformen, foreslår departementet at strukturen for domstolene fra før domstolsreformen 2021 i utgangspunktet gjeninnføres.

Vurdering

Dagens domstolstruktur:

De alminnelige domstolene i Norge består av tre instanser: tingrettene, lagmannsrettene og Norges Høyesterett. Disse domstolene dømmer i sivile saker og straffesaker.

Jordskifterettene er særdomstoler i første instans, som i all hovedsak arbeider med saker etter jordskifteloven. Lagmannsrettene og Norges Høyesterett behandler også saker fra

jordskifterettene i henholdsvis andre og tredje instans. Organiseringen av tingrettene i dagens domstolstruktur fremgår av forskrift 22. januar 2021 nr. 163 om inndelingen av rettskretser og lagdømmer. Landet er delt inn i rettskretser, jf. forskriften § 1. Hver rettskrets har en tingrett i første instans med ett eller flere rettssteder. Hvert rettssted dekker én eller flere kommuner. Dagens domstolstruktur – med store kollegiale enheter – ble fastlagt ved sammenslåing av tingretter og jordskifteretter gjennom Solberg-regjeringens strukturreform våren 2021.

Det er 23 rettskretser (tingretter) og 65 rettssteder i dagens struktur, i tillegg til fire ubemannede rettssteder. Hver tingrett skal ha en sorenskriver som leder og så mange tingrettsdommere som til enhver tid er bestemt, jf. domstoloven § 19. Det kan også utnevnes en nestleder. Det er 19 nestledere i dagens domstolstruktur.

Saksfordelingen styres av regler om verneting, som avgjør i hvilken rettskrets den enkelte sak behandles. Det kommer frem av forskrift 19. mars 2021 nr. 762 om fordelingen av sakene i domstolene § 2 at saker i tingrettene og jordskifterettene normalt skal behandles på rettsstedet i den delen av rettskretsen hvor sakene geografisk hører hjemme.

Domstolstrukturen før reformen i 2021:

Før strukturreformen i 2021 var det 60 alminnelige domstoler (tingretter) i første instans. Enkelte tingretter hadde felles ledelse og i alt var det 50 sorenskrivere. Alle tingrettene dekket hvert sitt geografiske område (rettskrets). Hver rettskrets besto av én eller flere kommuner. Som i dag, ble saksfordelingen styrt av regler om verneting, som avgjorde i hvilken rettskrets den enkelte sak behandles.

Departementets forslag:

«Departementet foreslår at strukturen for domstolene før domstolreformen 2021 i utgangspunktet skal gjeninnføres. Departementet ønsker å sikre god rettssikkerhet og tilgjengelige tjenester for innbyggerne i hele landet. Tilgjengelige domstoler med nærhet til brukerne gir domstolene bedre lokal forankring og bedre forståelse for lokale forhold. Dette vil igjen kunne bidra til økt tillit til domstolene. Stedlig ledelse i form av lokale sorenskrivere vil sikre domstolenes stemme i allmennheten. Flere sorenskrivere ivaretar på en bedre måte maktbalansen mellom domstolene og de øvrige statsmaktene. Stedlig ledelse ved hvert rettssted har også klare fordeler ved at det er enklere å lede en tingrett som ikke er spredt på mange rettssteder. Dagens rettskretser består av opp mot fire rettssteder. Det er vesentlig mer krevende å lede flere rettssteder, lokalisert flere forskjellige steder, enn ett rettssted. Når sorenskriveren kan konsentrere seg om ett rettssted, vil forholdene også ligge bedre til rette for at han eller hun kan delta mer aktivt i den dømmende virksomheten og ha et større fagansvar.»

Tingrettene og jordskifteretten på Helgeland:

På Helgeland hadde vi før reformen tre tingretter; Alstahaug, Brønnøy og Rana. I dag er de tre tidligere tingrettene slått sammen til Helgeland Tingrett - én rettskrets bestående av 3 likeverdige rettssteder. Helgeland jordskifterett er lokalisert i Mosjøen og dekker 17 kommuner på Helgeland. Jordskifteretten er ikke direkte berørt av den nye domstolstrukturen som ble innført i 2021 idet alle seks jordskifteretter i Hålogaland ble beholdt som selvstendige jordskifteretter. Alstahaug, Brønnøy og Vefsn kommune har enten hatt eller skal struktursaken opp til politisk behandling om kort tid:

Oppsummering og konklusjon.

Leirfjord kommune mener at departementets vurdering legges til grunn for den videre organisering av domstolstrukturen.

Leirfjord kommune anbefaler å gjeninnføre strukturen for domstolene før domstolsreformen av 2021. Dette for å ivareta borgernes rettssikkerhet og sikre selvstendige domstoler med stedlig ledelse. Det bør tilrettelegges for praktisk og lovmessig økt samarbeid mellom tingrettene for best mulig å utnytte kapasitet, ressurser og kompetanse på en best mulig måte.

Vedlegg

- 1 Høringsbrev - endringer i domstolstruktur
- 2 Høringsnotat - endringer i domstolstruktur